

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bona Volvntas Optimæ Consentiens. Seu De Sequendo In Omnibus Ductu Providentiæ Diviniæ

Foullon, Jean E.

Leodii, 1657

Sectio II. Alterum bonæ Voluntatis officium: Fidere Providentiæ diviniæ in
malis quibuslibet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54992](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54992)

SECTIO SECUNDA.

Alterum bonæ voluntatis officium,

Fidere Providentiæ divinæ in malis quibuslibet.

I. *Fiducia quando habēda.* **R**esignatio in Dei voluntate, ut jam loquimur, aliud nū est, quàm tranquilla & obediens acceptatio omnium eventuum, qui à divina Providentiā contingunt, sive perfecta conformatio voluntatis nostræ cum divina in rebus omnibus, quæ vel nobis ipsis, vel sanguine amicitiaē conjunctis accidunt. Etsi ea virtus etiam in bonis de manu Dei accipiendis exercetur: quia tamen id difficile non est, & impii ipsi divinæ voluntati se conformant, confitenturque illi cū benefecerit eis: ideo Resignatio seu Conformatio tunc propriè spectari solet, cū calamitatibus à Deo, per se vel per homines illatis, acquiescimus. Eodem modo hīc loquimur de Fiducia, quam Providentiæ divinæ debemus. Semper illi fidendum, sive in pro-

spes sumus, sive in adversis: cogitandum-
que, à paterno ipsius affectu & hæc, &
illa ad utilitatem nostram proficisci. Sed
quia spes læto tempore facilis est, tristi
difficilis, de ista nunc tantummodò age-
mus, alibi de alia.

II. *Periclitat-
ur in tem-
pestate.* Apud Marcum cap. 6. Apосто-
li tempestate jactati vident
Christum ambulante[m] super
aquas, & rati phantasma esse, præ timore
exclamant. Itane verò, tam probè co-
gnitum, & familiarem vobis Dominum
pro phantasmate haberi? Nescitis morti
imperasse? Non interfuistis modò miran-
dis panum multiplicatorum epulis? Qui
naturæ & morti imperârit, imperare flu-
ctibus non possit? Sed nox erat, & tem-
pestatas: inde turbato & obtenebrato judi-
cio, Christus phantasmatis instar visus
est. Eundem in modum Christianis
sæpissimè accidit. Vident Christum, &
agnoscunt, quamdiu tempestatas non est.
At postquam tenebræ sese intendere, &
procellis quassa est navicula, tunc simul
fiducia concutitur: nigra phantasmata,
deje-

dējectio animi, desperatio meliorum, alixque tenebroſæ cogitationes mergunt iudicium, & voluntati naufragium minantur. Quid autem timidi estis modicæ fidei homines? Quia externa rerum facies mutavit, Deum simul mutasse arbitramini? Nescitis, procelloſo cælo pariter ac sereno, Deum eſſe ſemper ſuorum patrem, ſemper bonum? Amovendæ igitur diffidentix omni inter quantaſlibet miseras, Chriſtiana mens, peccati gravis ſibi non conſcia, hæc ſolum perpendat certiffimæ veritatis argumenta: Deus pater eſt, ergo non caſtigat niſi ad bonum fili: Deus pater eſt, ergo non recuſabit, quod rogabitur, ſi eſt ad bonum filii.

III. *Paterna caſtigatio.* Perpendi illud volebat Auguſtinus in Pfalmum 54. *Gaudes? Agnoſce patrem blandientem. Tribularis? Agnoſce emendantem. Sive blanditur, ſive emendat, eum erudit cui parat hereditatem.* Abſit ut illum carnificis inſtar habeas, cui ſolum officium eſt, reos torquere: aut malis noſtris ipſum gaudere

existimes, velut Adonibefecum præfectis
 captivorum manibus oculos pascentem,
 Neronémve ad incendiorum spectacula
 plaudentem, aut alia tyrannorum monstra,
 quibus voluptas ex alieno malo quæreba-
 tur. Cùm puer esses, si patrem animi
 paterni habuisti, expertus es, quod ait
 Augustinus, nunc blandum, nunc seve-
 rum, prout utilitas tua postulabat. Lau-
 davit te, muneratus est, extulit, ut ad bene-
 faciendum animaret. Reprehendit, ca-
 stigavit, depressit, non ut in malo tuo lata-
 retur, sed ut à malo te avocaret. Narrat
 Episcopus Barbastensis Nuza Tomi l.
 tractatu altero, parte 2. visum à se Illu-
 strissimum Comitem, qui à filio graviter
 offensus, quia ille jam magno natu erat,
 & pueriles castigationes emerferat, ut ta-
 men testaretur quid commeritus esset,
 ipsius effigiem, præsentis ac spectantis,
 laceravit. Ita optimus Pater cælestis agit
 cum filiis immorigeris: ut animam erran-
 tem officii sui moneat, & servet, effigiem
 lacerat, id est valetudinem, facultatem,
 honorem. Quid enim ista sunt, quàm,
 quod

quod Tertullianus de corpore dicebat,
Statua titulo hominis incisa?

IV. *Oculata & medica.* Moses de Josepho, Salvatoris nostri & parentis optimi expressissimâ figurâ, loquens Deuteronomii cap. 33. hunc in multis titulum habet: *Cornua rhinocerotis, cornua illius.* Ubi advertendum, rhinoceroti cornu situm esse infra oculos, non supra ut tauro: ideóque non ex cæco impetu ferire, sed ex destinato, videréque quid petat. Notandum item, rhinocerotis cornui vim medicam inesse adversus venena ac pestes: quod enim monoceroti tribuitur, id rhinoceroti dandum, cum alius non sit monoceros. Cornua Christi cornua sunt rhinocerotis. Videt quem feriat, ubi percutiat, quorsum vulneret. Fortuita plaga non est, cæco more non infertur, ex destinato & altissimo consilio accidunt omnia. Quod caput est, cornua Christi medicâ vi pollent, & plurimum profunt rectè utentibus.

V. *Bona ex malis.* At quæ bona, inquis, ex calamitate oriantur? Totidè quot à cornu

E 5

rhino-

rhinocerotis, purgatio venenorum, & exinde valetudinis conservatio. Breviter illa comprehendit Augustinus libro 1. de Civit. eleganti sententiâ. *Habet familia veri Dei consolationes suas non fallaces: bonis terrenis tamquam peregrina utitur, non capi-
tur: malis verò aut probatur, aut emenda-
tur.* Notissimâ similitudine ad eam expurgationem, emendationemque signifi-
candam utitur Sapiens cap. 3. *Tamquam aurum in fornace probavit illos; id est, ele-
ctos suos Dominus malorum sensu, sicut aurifex ignibus metalla, excoxit.* Addit deinde aliam non minùs congruam ima-
ginem: *Et quasi holocausti hostiam accepit illos.* In prosperitate probus homo offert se Deo quidem, sed ferè velut ho-
stiam pacificorum, partem sui servans sibi, commodis simul suis & obsequiis divinis intentus. At in adversitate holocausta sumus, & omnia Deo dare consuescimus, eò faciliùs, quòd nobis amarescunt, quæ antè sapuère. Osee cap. 5. dicit Deus, *Effundam quasi aquam iram meam.* At num-
quid significantiùs ira divina fulminis, tempe-

tempestative, aut incendio, quàm aquæ comparetur? Castigationem paternam hîc intellige, inquit Rupertus: *quia sicut aqua visibilis mundare solet sordes corporeas, ita illa captivitas Hebræorum per Assyrios mundavit populi peccata.*

VI. *Magistra virtutis calamitas.* Ephraim, id est frugifer, cùm in possessionibus suis quietus habitaret, bonisque afflueret, à Deo recessit. Ephraim, inquit Osee cap. 9. *quasi avis avolavit.* At verò captus ab hostibus, extorris, pauperie & ignominosa servitute oppressus, ad sanio rem mentem reversus est, Jeremia teste cap. 31. *Audiens audivi Ephraim transinigrantem: castigasti me, & eruditus sum, quasi juvenculus indomitus.* Juvenculi lascivientis, & avis avolantis, columbæque seductæ instar erat Prodigus Evangelicus, quem pauperies & fames jugo assuefecêre, & ad paternam domum reducere. Exituris ex Ægypto Israëlitis non modò mare miraculo patuit, sed etiam visus maris alveus exhibere hortum floriferum: ita Sapiens innuit cap. 19. *In mari rubro via sine impedimento,*

& campus germinans de profundo nimio.
 Hæserè nihilominus Israëlitæ dubiū, an
 tale invitamentum sequerentur, ut notat
 Glossa in Psalmum 105. *Et irritaverunt
 ascendentes in mare rubrum.* Donec à
 tergo incubuit Pharao, & terrore impu-
 lit dubitantes. Prosperitate invitat suos
 Deus ad terram promissam: sed hærentes,
 & Ægypti adhuc memores, imminente
 & irruente à tergo Pharaone, id est, ca-
 lamitate aliqua. repentina urgentur, reli-
 ctóque vitio transeunt ad virtutem. Ita
 Augustinus libro 1. contra Academicos
 ait, Romanianum Licentii patrem, cum
 fælix esset, non auditorum fuisse, si quis
 eum ad æterna invitasset: nunc ad illa
 ultrò adspirare, miserias expertum.

VII. Chrysostronus homilia 62. ad
Idem de- populum Antiochenum, ex illa
claratur. Ecclesiastæ sententiâ cap. sept.
Melius est ire in domum luctus, quàm in do-
num convivii, domos duas describit;
 unam, ubi nuptiæ celebrantur, alteram,
 ubi exequiæ. In illa ingluviem, intem-
 perantiam, insana tripudia, verba lasciva,
 alia-

aliaque ejusmodi regnare: neque enim ubicumque nuptiæ fiunt, adest semper D. Virgo, cum filio & discipulis ejus. In hac contrà spectari sobrietatem, severitatem, modestiam, verba composita, orationem, aliasque virtutes, quarum docendarum artifex optima est adversa fortuna. Daniel cap. ii. Hebræis impendens plurima mala vaticinans: *Cadent, inquit, in gladio, & in flama, & in captivitate, & in rapina dierum.* Quo autem fine? *Vt consentur, & eligantur, & dealbentur usque ad tempus presinitum, quia adhuc aliud tempus erit.* Itaque meritò intrepidus inter minas Lucifer Calaritanus, libro de non parcendo in Deum delinquentibus ad Constantium: *Si torques, inquit, magis curamur: si crucias, magis reficimur: si interficis, magis vivemus.* Eri-gat potius Christianum, quàm abjiciat calamitas, ut ait Cyprianus libro ad Demetrianum Proconsulem: *Ille mœret, & deslet, si sibi malè sit in hoc seculo, cui bene non potest esse post hoc seculum.*

TIO BONA VOLUNTAS

VIII.
*Alterna
fortuna.*

An ergo tu calamitosos meliorem fortunam desiderare ac postulare vetueris, si tantum ex malis bonorum est? Non equidem id velim. Imò eos damno, quibus infortunia animos dejiciunt, & omnem de melioribus cogitationem præfocant: homines modicæ fidei, ignarique alternarum viarum, per quas sapientia divina suos ad alta virtutum solet perducere. Non nesciebat Sara Raguelis filia, cum Tobia cap. 3. supplicabunda Deo diceret: *Post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum exultationem infundis.* Experta erat Anna Samuëlis mater I. Regum 2. quando concinuit Dominum mortificare primùm, dein vivificare. Origenes homilia 1. in illud Jeremiæ c. 1. *Constitui te, ut evellas & destruas, & disperdas & dissipes, & ædifices & plantes: Observavimus, inquit, in Scripturis sacris, semper ea quæ videntur tristia antè nominari, deinde quæ letiora.* Idem notat Basilius in illud Psalmi 29. *Ira in indignatione ejus, & vita in voluntate ejus.* Ubi primùm iram au-

dis,

dis, tum vitam: primū indignationem, dein voluntatem, id est benignum ac pronum benefici Numinis affectum.

IX. *Recurrendum ad Deum.* Itaque iram Dei sentis? Clementiam expecta & vitam. In bello es? Cogita morem Providentiæ divinæ, & ad pacem aspira. Humiliaris? Cogita exaltationem. Ægrotas? Spera sanitatem: *Spera in eo, & ipse faciet:* & tum quidem maximè faciet, cum minimè fieri posse videbitur; ut nunquam magis quàm rebus desperatis sperandū sit, quod alibi ostendimus. Non audis ipsummet invitantem Psalmo 49. *Invoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* Nescis quod Chrysostomus ait in hunc versum Psalmi 114. *Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Domini invocavi?* Quemadmodum mater infantulum, longius recedentem, exterret, aut exterrendum curat, ut revocet: ita Deum calamitate utri, ad vocandos in sinum suum homines, alioquin ad rerum inanum ludibria pueriliter sectanda aberraturos. Non meministi Ezechix lib. Reg. 4. cap. 18.

112 BONA VOLUNTAS

cap. 18. & 19. quomodò ad Deum recur-
rat, & coram illo literas hostiles, & simul
orationem suam expandat, istud semper
in animo fovens, *in Domino Deo nostro ha-
bemus fiduciam?* Non succurrit tibi exem-
plum Christi in horto, & in Cruce oran-
tis, Patrémque blandissima appellatione
invocantis, non autem Judicem aut Do-
minum: licèt ipse peccatoris personam
exhiberet, ideóque supplicia nostra exsol-
veret, irasque & pœnas Domini contra se
militantes undique contueretur.

x. Oravi, inquis, & in eodem luto
Recusat, semper hæreo. Quiesce itaque,
ut det. & mane securus, ubi te Deus po-
suit. Cave ejus providentiæ obmurmures.
Dic cum Augustino in Psalmum 102.
*Seviat quantum vult, pater est. Sed afflixit
nos, sed contrivit nos, pater est.* Benevo-
lè sævit, misericorditer affligit, amanter
conterit. Illustrissimum in eo genere est,
quod D. Joanni Eleëmofynario, & civi
cipiam Alexandrino accidit. Dederat
hic illi septem auri libras & dimidiam, ut
filium suum annorum quindecim, cum
merced

mercibus navigaturum, Deo commendarer. Post dies triginta nuntiatur mors filii, & mercium jactura. Perculit Joannem triste nuntium: & cum patris orbati vultum non sustineret, ex domesticis suis unum mittit, qui soletur. Sed solatia omnia respuebat doloris atrocitas. Donec visus illi in somnis Joannes, monuit, ut fletum desineret: vitam enim filii desiderasse, qui jam vitam viveret immortalem. Tam læto nuntio extersa parenti mæstitia omnis: & postridie manè ad Joannem adiit, gratiasque impensè egit. Istud in Vita D. Joannis fusiùs narratum invenies, & exscriptum apud Drexelium sub finem Gymnasii Patientiæ.

XI. *Calamitas ventilabrum, & sorcular.* Psalmo 43. ubi nos legimus, *Dedisti nos tanquam oves escarum, & in gentibus dispersisti nos, Symmachus & Aquila vertunt, Et in gentibus ventilasti nos.* Ponderat ibi hanc vocem Ambrosius: *Sicut triticum si ventilatur, & à paleis separatur, mundum est; si autem ventilatum non fuerit, mundum esse non poterit. Ita homo nisi fuerit tentationibus:*

nibus ventilatus, fragilia queque, veluti paleas, à se non potest separare. Eandem ob causam D. Joannes Matthæi cap. 3. Christum agricolæ vannum tenenti & agitati comparat, *cujus ventilabrum ejus in manu ejus.* David de se & de Christo loquens Psalmo 55. *Conculcavit me homo, inquit, tota die impugnans tribulavit me. Ubi id factum?* In Geth urbe Palæstina, ut patet ex titulo Psalmi: Geth autem torcular significat. Unde piè more suo Augustinus: *Tenetur in torculari corpus Christi. Quid est in torculari? In pressuris. Sed in torculari fructuosa pressura est. Uva in vite integra est, pressuram non sentit, sed nihil inde manat: mittitur in torcular, calcatur, premitur, injuria videtur fieri uva: sed ista injuria sterilis non est: imò si nulla injuria fieret, sterilis remaneret.* Verùm de calamitatum fructibus tum alii multi tractavêre, tum nos ipsi alibi agimus ex professo. Et verò experientia quotidiana plurimos ostendit, quibus ad meliorem ac sanctiorem vitam frustra fuerant cætera, nisi malorum incumben-
tium

tium sensus accessisset, impulissetque tergiverfantes.

XII. *Exemplo ostenditur.* Unum de multis produco, quem Spondanus exhibet ad annum 1402. Hominum nemo Roberti Scotiæ Regis filium Davidem virtute informare potuerat. Voluptatum amator, prodigus, honesti omnis negligens, inverecundus vitiorum jactator, minis juxta ac blanditiis flecti nescius, monitorum omnium contemptor, verbo scurræ purpuratus, spem omnem mentis melioris amiserat, nisi ingenium malis mollesceret, & annis mitesceret. Itaque parens, desperatâ curatione, eum longè ab se ablegat ad patruum, propè Caledonios montes in arce semota habitantem, commendatque, ut severè cohibeatur, donec ætas animum fortè mutaverit. Patruo jucunda fuit occasio tam prompta, & obvia, explendæ ambitionis suæ, quâ regnum jampridem devorârat, obstantesque sibi filios fratris tollere aliquâ de medio statuerat. Eum igitur in arctam validamque turrin compingit, secluso famu-

116 BONA VOLUNTAS
famulatio omni, appositisque circum ad
portas custodibus, qui accessum prohi-
berent, caverentque, ne cibi potusque
quidquam penetraret: sublato primoge-
nito, fratruelium aliorum caedem sibi fa-
cilem fore, paratumque regnum, arbi-
tratus. Ita fame enectus adolescens bre-
vi vitam amisit: alimentorum quidquam
inferre auso nemine, praeter foeminas
duas, puellam unam, alteram nutricem
rusticanam. Illam ferunt filiam fuisse
unius ex tyranni domesticis, & panis
frusta, inter reticulum capitis ac crines
abdita furtim ex contiguo horto, per
spiramenta, in carcerem demisisse. Haec,
via eadem, e mamillis lac per tubulum
distillabat in os captivi. Sed utraque,
paucis diebus deprehensa, extremo sup-
plicio luit, barbaram caritatis mercede.
Destitutum auxilio omni regium Princi-
pem miserrime periisse diceres. Sed
auxilio divino carebat, nisi humano ca-
ruisset: perditus erat, nisi sic perisset.
Compedito, squalido, languenti, sordi-
bus obsito, tenebris obruto, numen
affuit,

affuit, lumen in pectus infudit, vincula quibus animus tenebatur ostendit, vitæ antea actæ horrorem dedit, captivo corpore animam liberavit. Adeoque sua illi calamitas profuit, ut testandæ sanctimoniam post mortem plurima miracula ad ejus tumulum, nam hunc patruus non inviderat, patrata perhibeantur: neque antè desisse, quàm Jacobus Scotiæ Rex, minor natu frater, movit in patrum parricidam, pœnasque de facinore expetiit. Numquid tibi de eo Principe dici posse videntur verba Paullini de Melania, viduâ sunul & orbâ, epist. 10. *Miser factus est, ut efficeretur beatus; percussus est, ut sanaretur?* Ita sunt filiorum Dei infortunia: seminatur calamitas, ut metatur fœlicitas: infliguntur vulnera, ut firmetur sanitas.